

نومرو: ۱۳

مارت ۱۳۲۶

ایکنجی سنه

علم حقوق و مقایسہ قوانین مجتہد و عہدہ

ہر آی نشر اولتور

مؤسس و صاحبی:

کرملجنہ مہرئی: محمد عارف

قایدتولا-یونلر

یاخود

عہود قدیمہ

صدر اعظم حق پاشا حضر تری

قائدہ مخصوصہ — نارنجیہ

افادہ مخصوصہ

مملکت مزیدہ تبعہ اجنبیہ نک بر موقع استثنائی قانونی ایلینی جہانک معلومیدر . فقط بو استثنائی نک نہ دن عبارت اولدیغه دائر شمیدی به قدر بر اثر نشر ایدیلہ مہمش اولدیغندن ناشی مہیتی . صورت حدوث واحکام حاضرہ سی وطنداشلمزک برا کثرت عظیمہ سنہ شہول قالمشدر .

اوت ، امتیازات اجنبیہ دن وبونلرک محاذیر کونا کونندن همان هر کون ، هر وسیلہ ایلہ ، هر کس طرفندن شکایت ایدلمکده در . فقط بو شکایات ، استثنائیات مذکورہ نک اساساتی بیانہ مدیکندن ناشی صرف تظاهرات اوزرینہ ابتدا ایدلمکده در . واقعا حسن فہمی پاشا حضر تری ایلہ مرحوم علی شہباز افندی و سائر حقوق دول معلمری ویرمش اولدقلمری درسارده ، یازمش اولدقلمری اثرلرده بلما سبہ امتیازات اجنبیہ دائرہ بر نبذہ معلومات ویرمش ایسہ لردہ بونلر نہ ارباب حقوقی ونہدہ امتیازات مذکورہ نک تطبیقاتی ایلہ مکلف و مشغول اولان مأمورلری تمامیلہ تنویر ایدمک معلومات واسمعہ نی حاوی دکلملر در .

امتیازات اجنبیہ نک احوال عمومیہ سی حقندہ یکانہ تدقیقات وتبعات جدیدہ

بولان صدر لاحق ، استاد محترم ، حق باشا حضرت تریدر . مشار الیه حضرت تری دور سابقه اجرا ایدلمکده اولان تقدیات و تیقظات موشکافانه به رغماً عهد عتیقه حقیقه حائز اولدتلی معلومات وسیعیه رحه تدریسیه سنده پرور شیب عرفان اولان مکتب حقوق شاگردلرینه پک آچیق ، کنیدلرینه خاص برافاده بلغه ایله تدریس بویورمشلدوز ؛ که اشبو تدریسات واقفانه و علمانه دن غایت مفید بر مجله امتیازات حصول پذیر اولمش ایسه ده بوندن استفاده یالکیز طلبیه بر ایکی صنف طلبه سنه منحصر قالمشدر .

اثر مذکور دن هر کسک استفاده سنی تأمین ایتمک ایچون مجموعه به تفرقه ایدلمسه مشار الیه حضرت تری لطفاً مساعدده بویوردقلری جهتله تفرقه به بدأ ایدیوروز . اشبو لطف فخیمانه لرندن دولایی مشار الیه حضرت تری سینه تقدیم تشکرات ایله رز .

محمد عارف

تاریخچه

الیوم موجود اولان قایتولاسیو نلرک اساسی بک اسکیدر . قایتولاسیو نلر دولت علیه ایله وجود بولامشدر . بالعکس دولت عثمانیه بوقایتولاسیو نلرک اساسی حاضر بولدی . دها طوغریسی دولت علیه نك بو اساسلر خوشنده کیتمشدر دیهیه جکم ، چونکه بونلری قولایلقه قبول ایتمهش ، بر چوق یرلری تعدیل ایتمش ، دائرة امتیازاتی دارالتمشدر . فقط مع التأسف زمانک افکارندنده چیقامامشدر . بونکده اسبابی واردر .

اسکی زمانلر باقارسه ق کوریرزکه تاریخ قدیمده یالکز بحر سفید جواری عالم مدینتدن معدود اولوب روما اداره سی خارجنده قالان یرلره کیمسه مشغول اولمزدی (۱۰۰) سنه لک اسکی بر تاریخ کتابنده هنده ، چینه عا د بش صحیفه یه تصادف اولنورسه (۹۵) صحیفه سی او زمانه کوره عالم مدینتدن معدود اولان یرلردن باخندر . او وقت عالم مدینت عد اولنسان یرلری ده روما طویلامش ، عمومی بر مات اولمش ایدی بو بر بیوک دوردر . فقط اصل آوروپا تاریخی روماک انقراضندن صکره تدقیق ایتملیدر . اسکیدن عالم مدینت طانمیان یرلر هر کون دکیشیوردی . روماک انقراضیه عالم ، مات واحده لکدن چیقمش ، یارچه لشمس دی اصل وقایع سیاسیة او وقتدن باشلار .

او وقت عالم ایکی قسمه آیرلمش ایدی بونی ده « دین » آیریوردی بر طرفدن جرمان اقوامی آوروپایه کلش ، روما دولتی اراضینی استیلا ایتمش بر چوق حکومت تأسس ایلشدی . دیگر طرفدن دین مبین اسلام انتشار ایلش بوده بشقه بر عالم تشکیل ایتمش ایدی .

بو ایکی فرقه آرمه سنده بعض محاربه لر اولمش ایسه ده بونلر تحدید حدود مختصا تندن عبارت قالمش و بر کره حدود تعین ایدنجه طرفینجه عوغادن واز کچلمشدر . بوندن صکره طرفین کندی درد لریله اوغراشمشدر . مثلا عربلر اسپانیایی استیلا ایدنجه ایکی فرقه آرمه سنده بر حدود محاربه سی باشلامش فقط

اسپانیانك قسم اعظمی عربلر انده قاهره یالکیز برکوشه سنده آستوریا حکومتی قالمش، صکره اختلافده کسله شدیر. جنوبینده و شرق طرفینده ینه عربلر سلجوقلر ایله شرق ایمپراطوری آرمسندمه محاربهلر اولمش ایدی. بو محاربه لرده آناتولینک پای ایدلمسیه نتیجه نلمشدر. آندن صکره تک توك بعض وقایع حادث اولمش ایسه ده ایکی اوچ عصر قدر محاربه هان یوق کیمدر. بو مدت ظرفینده شرق ایله غرب آرمسندمه مناسبات قالمامش، نادرآ تعاطی، معاملات و قوعولمشدر.

شرق ایله غرب اهالیسی یکدیگرینک مملکتلرینه کیتمز لر، سنده آنجق بر ایکی کی کلوب کیدردی. مناسبات آنجق حکمدارلرک بر برلرینه هدیه کوندیره لرندن عبارت ایدی. بو آرادمه آوروپا قوانیننه بقارسه ق [شخصیت قوانین] ک مرغوب اولدیفنی کوریرز. [معلومدرکه قوانینک تبعه اوزرنده تطبیقینده ایکی قاعده واردر. بر قانون یا شخصی اولور، یعنی تبعه موقعی دکشدیرسه بیه ینه او قانونک تحت تأثیرینده بولنور. یا خود قانون ملکی اولور یعنی بولدیفنی مملکتک قوانیننه تابع اولور. شخصیت قوانین فکری زمانمزدده دخی مقبول بر فکدر. زمانمزدک میلی هرکسک کندی قانوننه تابع اولمسنی ترویج مرکزنده در. از جمله نکاحده، تابعیت مسائلنده ودها بعض معاملات مدینه ده قانونک شخصی اولسی مستلزمدر.]

مثلا بر فرائق ساقسونیا به کیدرسه ایقاع ایدمه جکی جرمدن ینه فرائق قانونی موجبنه جزا کورمیدر فکرینه آوروپالیر آلمشملر، نزمیه کیدرلرسه کندی قانونلرینه تابع اولمی آرزو ایدرلردی. واقعا یوقارودده سویلرکمز وجهله جهان مدینتی ضبط ایدره حاکم اولان بو ایکی فرقه یکدیگرلریله ایلك مناسباتی محاربه شکلنده تأسیس ایتمش و مدینت اسلامیه بر چوق یرله قدر اوزانهرق بر چوق مملکتلر فتح اولمش ایسه ده نهایت بو دور فتوحات دخی ختامه رسیده اولمش و بویکی فرقه متخالفه اولدیفنی یرلرده قالمشدر. یعنی اسلامده دور فتوحات بیتمش، آوروپا دخی داخلأ قاریشق اولدیفندن قیلمدانهامش ایدی. نهایت غرب؛ ایچنده بولدیفنی قاریشق لردن قورتلرهرق بکلدیکی انتظامی بولدی: بر فرانسه، بر انکلتزه، بر آلمانیا و الحاصل

نه شکرده اوله جقسه . حکومتلر تأسس ایدی . یکی بر آوروپا حاصل اولدی ، میدانه چیقیدی . بوسورتله اورتیه چقان حکومتلر کرک سائر آوروپالیرلر و کرک اهل اسلامک اللرینه کچن لرله باقغه باشلادیلر . حاضر قونمز وار ، کیتسک شیرلری آلسق . فکرلری اوپاندی . ممالک اسلامییه اوزرینه ایکی بیوک مهاجمه واقع اولدی که بونلره [اهل صلیب] دینلیدی .

بونک اساسی ینه حسیات دینه ایدی ، غلیان تعصب سائقه سیله اجنبی بردین النده هیچ بربر برافاق ، هپسینی قولیکلک علته ادخال ایتک ایستلیوردی . مهاجمه نکر بری اسپانیا اوزرینه واقع اولدی ، نهایت عربلری اسپانیادن چیقارمغه موفق اولدیلر . دیکری ده شرق اوزرینه واقع اولدی که اصل مطح نظر قدس شریف ایدی . بومقصد نائلیتله برابر دیکر لرلی آلمش اوله جقلردی .

اصل اهل صلیب مهاجمه لرلی ایشته بونلردر که بوسبیله شرقده سکز محاربه اولمش ، برچوق قائلر دوکولمش ، مع مافییه مقصد حاصل اولماش ایدی . فقط تاریخچه ، مناسبات دولهجه بو، مهاجمه نکر بیوک قیمتی واردر . عجباً بونک قیمتی ندر ؟ ... برکره قرون وسطی میدان مدینتی ضبط ایدن بوا یکی عالم یکدیگریه یقلاشمش ایدی . یکدیگری طانیمیان ایکی آدم آرمسند مناسبت تصور اوله بیلورمی ؟ ... ولوکه بو آدم لر غوغا ایتک صورتیه طانشمش اولسون . آرتنی آرم لرنده بر مناسبت حاصل اولمش دیمکدر . چونکه غوغا نکر صوکی صلحدر . ایشته مسلمانق ، خریستیانلق عالم لری آرمسند کی مناسباتک تأسسنه بواهل صلیب سفرلری . بب اولمشدر .

ثانیاً : اورپانک کوزینی آچان بو محاربات اولمشدر . هرکس یالکیز کوزینی طانیوردی . بئید لرله کیتمکه . سیاحت بحر یهده بولمغه کوزلرینی آجدیلر . واقعا اوروپا اووقت اسلامدن زیاده اتحاد حائده ایدی . ممالک اسلامییه ایسه تفرقه حائده بولنیوردی . حتی ایلمک مغلویتلر بوندن نشأت ایدیوردی . فقط بو اتحاده مقابل اوروپا دخی جهالت ایچسند ایدی آوروپاده تجدد افکار اهل صلیب محارباتی نتیجه سیدر . محاربه وسیله سیله شرقه کلن اهل صلیب بورالرده کوزل بنالر ، اثرلر کوردیلر بورالرده کی اهل ایدن اسیر آلدق لری آدم لردن استفاده لر ایتدیلر . عاداتا شرق غربک خواجه سی اولدی .

کذا تجارت بحریه ایلر اولدی . بوقدر آدم نقل اولندی ، کینر انشا ایدلدی .
فنون بحریه ترقی ایتدی ، نقلیاته واسطه اولان مملکتلر بیوک بیوک دونما
صاحب اولدیلر ، اسکیدن مشهور برطاقم شهرلر واردی که اوفق بر دولت ویا
جمهوریت تشکیل ایدیوردی مثلا جنوه ، وندیک ، بارسلون ، مازسلیا ، بیوک
بیوک تجارت دونمالری صاحب اولدیلر . محازبه بیتدی ، فقط بوکیلرینه تجارت
واسطه و ترقیاته خادم اولدیلر .

خلاصه بوسایه ده مقصد اساسی ده موفقیت حاصل اوله ماقبله برابر بین الاقوام
تأسیس لوازم مدنیهدن بولنان مناسبات آرتدی . کذا ایکی عصر دوام ایدن بو
مهاجرات سببیه شرقه کلن آوروپالیلردن بعضیسی مملکتلرینه عودت ایتیمارک
اسکله لرده قالمشیر ، توطن ایتمشلردی .

بونلرک حوالی ، شرقیده اسکانلری آوروپا ایله شرق واسلام مملکتلری
آرمسند مناسبات دائمه تأسیسنه سبب اولدی . فقط بونلرک توطنی سببیه بویله
بر مناسبت دائمه ک وجوده کلسی یه او وقت طرفینک یکدیگرینه قارشى بعض
مساعدا ت طانیملرله حاصل اولدی . تصور ایدیکز که بعض اقوامده عادانجه
اولان فرق یکدیگرینک قوانیننه اتباعی مشکل بر حاله قویور .

فرض ایدم که تبعه عثمانیه دن بری او یله بریر کیتسه که بوراده اساسی عد
اولنان تأمینات اوراده بوقدر ، او حالده بزمده تبعه من ایچون قایتولاسیون
ایسته مک حقمز واردر .

ایشته ایرانده بزمده امتیازاتمز واردر .

او یله بریر که محکمه سی یوق ، دولت تبعه سک ایشلری فصل بر اقلسونده
کینی حکم ایدلسون ؟.. محکمه سی اولیان بریر تبعه کیدنجه بزمده من ایچون
تفیذ عدالت ایدیله جکندن امین اوله میز ، بناء علیه بر دعواسی اولورسه
قونسوسمز باقسون دیبه بیلورز . واقعا او وقت ممالک اسلامیه ده محاکملر وار
ایدی . فقط بو محکملر از جمله طوائف ملوک دورنده او قدر مضبوط دکلدی .
حکم امرانک النده ابدی [محاکم متظلمه شرعیه نی عثمان غازی حضر تلری تأسیس
بیوردی . بو تشکیلات ده غایت اساسی اولدی . ضبط اولنان برلر حاکم الشرع

اقامه اولنیور ، قوانین شرعیه تطبیق ایدیلبوردی . هر حاله ملك شرقیه
 كرك اسلام و كرك اور تودوقس حكام موجود اولسه بيله اجانب طائیزلر وكندى
 حقلرنده تطبیق اولنهجق حكام فصل بر حكم اولدیغنی بیلمیهرك امنیت
 ایدمه جكلرندن بولندقلری مملكتده قله بیلمه لرینی تأمین ایچون كندی
 مملكتلرنده کی قانوندن آیرلق ایسته مزلردی .

حکومت محایه ده بونلر ایچون بویله برمساعده طائیفده مخذور کورمزدی .
 فقط قواعد شرعیه دن بری ده [احکامك زمانه کوره اولمسیدر] بر حکامك
 مضرت ویا عدم مضرتی بالطبع صورت و زمان تطبیقنه کوره تبدل ایدر . زمان
 او وقت بویله بر مساعده یی چوق کورمز ایکن ایسته بوکون دولتمز بو
 قایتولاسیونلردن متضردر . فعلاً مخاذیرنی ، تطبیقاسنده بر چوق مشکلاتی
 کورسیور . اوللری اجانبك مقداری بك محدود ایکن بوکون اجنبیلر هر یرده
 کثیرالمقداردر ایستدیکی یره کیدیور ، هر طرفده بونیور . مثلاً شمدی کرکوکده
 اجنبیه متعلق بر دعوی چقبسه ، قونسولوسنی ، ترجمانی نرده بولمی ؟ ..
 بر امتیازكه تطبیق متعسر . اسکیدن بویله دکلدی . اجنبیلر یالکمز لیانلرده
 بولنوردی ، محله لری آیری ایدی ، اهالی ایله اختلاط ایتمزلردی . حتی محله
 و سوقاقلرك قبولری وار ایدی . آقشام اولنجه بو قبولر قانور ، کلیدلور ،
 آناختارلری بکچیلرینه ویریلور واذادن صکره بونلرله کیمسه اختلاط ایتمزدی .
 ییروته ، ازمیرده ، استانبولده حال بویله ایدی . اك بیوك دولت اسلامیه
 ممالکی ایچنده او وقت سوریه یه حاکم اولان مصر حکومتی كه اك اول اجنبیلر
 ایچون امتیاز طائیان بو مصر سلطانلریدر . یالکمز ایکی شهر ، [طرابلس
 شام ، اسکندریه] اجنبیلرك قرار کاهی ایدی . بوکون ممالك عثمانیه ده دخی
 اجنبیلر بویله اوچ درت شهرده اوطورسه لر اهالی ایله اختلاط ایتمسه لر ،
 آقشام اولنجه محله لرینی قایبه رق مسکنلرینه چکلسه لر ، بو امتیازاتی طائیفده
 هیچ بر مخذور یوقدر .

مخذور بو امتیازاتك باپیاملسنده در ، و قیله اجنبیلرك مملكتلرده آیری
 محله لرده اوطورمه لری ، آیری یشامه لری سببیه بونلر حقتده بعض مساعدات
 ترویجده تردد کوسترلماش ، حتی و قیله اجنبیلر بر مسلمانله قارشو قارشویه

كلوب كاغد بيله امضا ايتمز لردى . تر جانلر ارده واسطه اولوردى . بر اجنى مصر چارشوسنه كلوبده اون يارملق بر شى آلزدى عثمانلدىن بر آدم واسطه اولملى ايدى . سياحت نه ممكن :.. استانبولك بر چوق محللرى بيله اجنى يوزى كورمه مشدى بو قدر آريلق اولديغه كوره اجنيلرك امتياز آلاملى طبيعى ايدى . فقط زمانم زده بوامتياز لر حق سلطنتله قابل تأليف كورلميور . مستشا بر اصول عد اولتيور . بونلرك قوانين محلليه تابع اولاملرى . دعوالرينك قونسولسرينه عائدى دولتى بر چوق مشكلاته افقا ايدسيور .

اجنيلره امتياز ويرمك ممالك اسلاميه منحصصر دكلدى بونلرك اك اول امتياز استحصال ايتدكلرى حكومت [شرق ايمپراطورلنى] در . شرق ايمپراطورلغيله اروپا آرمسند مناسبات دخى كچ باشلامشدر .

واقعا آرده دين فرق يوق ايدى . هر نه قدر يگديكرنى آفوروز ايتامشدر ؛ يينلرنده حرب اعلان ايله مشلرسنده آرملرنده ينه بر آچيقاق وار ايدى . بر برلنى طانييورلردى . مناسباتك آزلغنده مسافهك بعديتكده تأثيرى وار ايدى . فقط اهل صليب سففرلى مناسباتى تجديد وتكنير ايتدى . برنجى واكنجى اهل صليب اردوسى عكاكه كيتمش . دردنچى اهل صليبده استانبولى ضبط ايدرك لاتين ايمپراطورلنى تأسيس ايلش ايدى . بو مناسبتله شرق ايمپراطورلغكده اجنيلرله اولان مناسباتى چوغلدى . بوندن بشقه استانبول بر طريق تجارت ايدى . اسكيدن برى قره دكز سواحلنده معمور يرلر . تجارتكاه شهرلر واردى . اكثر قره دكزه كيدن ايتاليان كيمرى ايچون استانبول بر كذرگاه ايدى . كذا : پيزا ، ونديك ، جنوه كيمرى برى تجارت استانبوله كليور خيلى مناسباتده بولنيوردى . بو مناسبتله استانبوله كلن اجنيلر ، اسلامده اولدينى كى - روملرده اختلاط ايتيورلر ، اك اول استانبولك خليج ساحلنده يالى كوشكى ، باغچه قوسى ، عيش اسكلهسى ، مكركرمه تعيين اولسان يرلرده تأسيس ايتدكلرى محللرده اوطورييورلردى . صكره بونلر يواش يواش كنديلرينك امتيازاتى آرتدديلر ، وقوعات سباسبده بوكا يارديم ايتدى ، اووقت بيزانس ايمپراطورلرى موقبلردن امين دكل ايديلر . عليهلرنده بر طاقم فرقلر واردى . بونلردن [امانويل قومنينوس] ۱۱۵۲

سەسەندە حەكۈمەتى مەھفەزە ئىچۈن ئاجىيەلەر مەتھاج اولدىغەندىن جەنۇبىلەرلە ئاتفاق
 ئەقەد ايدەرك بونلەرلە بىر مەقۇلە يادى . بۇكا مەقابىل جەنۇبىلەردە بىر خېلى امتىيازات
 استەھصال ايتىدىلەر : استانبۇلدا بىر اسكەلەر بىر كىرك، بىر جەنۇب مەھەسى ايدىنىلەر .
 شەمىدى آوروپا ئىكەنچىدەكى مەستەلەكەتلىكى جەنۇبىدە بىر جەز، اولقى اوزۇرە بىر
 مەھەلە تەشكىل ايتىدىلەر . بۇ مەھەلە آتلىك تۇپراغەندىن مەدۇد اولدى . اسكەلەرى
 واردى ، كىرك وىر مەزىلدى . استانبۇلدا بىر كوشەسەندە بىر اجىنى تۇپراغى ،
 بىر اجىنى مەھەسى تەسىس ايتىدىلەر سىكرە بونلەرلە حەكۈمەت ئىچىدە حەكۈمەت اولمىرى
 امانۇللىك خەلىي اولان [آندرونىق قۇمىنىوس] ك نەزەر دىقنى جەلپ ايتىش
 و اجرا ايتىدىكى تەضيقات ايله بونلەرى استانبۇلدىن قاچىرىق ايتىمىش ايسەدە
 ايشە جەنۇب حەكۈمەتى قارىشەرق قوتلى بىر دۇنغا ايله شەرق ئىمپىراتۇرلغى تەھدىد
 ايتىدىكىندىن آندرونىق خەلىي اولان [ايساقوسى] زەمانىدە [۱۱۹۲] شەرق،
 ئىمپىراتۇرلەرى جەنۇبىلەرلە خەسارەتلى تەضمىن و سىقدىلەرى خەلەلەرى تەمىر ايله
 اسكەلەلەرى كەندىلەرنە اعادەيە مەجبۇر اولدىلەر و بۇ سورتلە جەنۇبىلەر بىر زەمان
 دەھە مەقەلەرنى تەمىن ايتىدىلەر .

ايساقوسىك جەنۇبىلەرلە ئاتلاغەندىن سىكرە دىردىنچى اهل صەلب سەفرى واقع
 اولدى . شۇالە كروھى ، بىر جوق زادەكان آقەن آقەن استانبۇلە يوللاندى نەتلىرى
 بۇرادىن قەدسە كچەك ايدى . وندىكىلەرلەدە مەتفق ايدىلەر . قەقق وندىكىلەر
 بونلەرلە قەدسە كچەملىرىنى ايتەمىورلەردى . زىرا بىزانس حەكۈمەتلىك آتەلەرنە
 كوز دىكەش اولدىلەندىن ئىمپىراتۇرلەك تەقسىمىلە اورتەندىن قالدەرىلىسى ئىچۈن
 اهل صەلبە فەت وىر سىوردى . اهل صەلب امىراسىدە بىوك خەشونت كوستەردىلەر
 اھالىنى و ئىمپىراتۇرى تەحقىر ايتىدىلەر قەقق بۇ حەركەت اھالىنىك غەلبان خەسەتلى
 مەوجب اولدى . بىز بونلەرى مەسافەر طانىمە بونلەر بىزى ئىچۈن تەحقىر ايتسۇنلەر ؟
 يولنىدە قىياملەر واقع اولدى و ئاجىيەلەر استانبۇلدىن چىقارلىق ايتىندى ايسەدە
 مەقاومت ايتىدىلەر ، كەتتەلەرنە مەنبى اھالى بونلەرى چىقارەمدى . نەھەت اهل صەلب
 استانبۇلى تەبىط ايدەرك لاتەن ئىمپىراتۇرلغى تەشكىل ايتىدىلەر .

ئىمپىراتۇر خەندەن دە قاچەغە ، ازىنىق جەھەتتە چەكەمكە مەجبۇر اولدىلەر . بۇندىن
 سىكرە استانبۇلدا ئاجىيەك مەقدارى تەكەت ايتىدى . ذاتا ادارەلەرنىك تەشكىلاتى

[فؤادلیته] دره بکلك اصولنجه اجرا ایدیورلردی . بر طاقم برلره (قرال) عنوانیه امرا قویدیلر . وندیکیلر دخی کرید ایله برابر بحر سفید اطهرلینک قسم اعظمی استیلا ایتدیلر . [حتی شرق ایمراطورافنک تکرار تأسسنده آرتق بواطلر وندیکیلر اندن آلتمامش وسلطت عثمانیه طرفندن فیجلیری زمانه قدر اونلرده قالمشدر .] لاتین ایمراطورلنی ۷۰ سنه قدر دوام ایدی . فقط چوروك براساس اوزریه مبنی بولندیغندن [میشل بالؤلوغ] طرفندن استانبولك استرادیسه موفقیته حاصل اولمش ولاتین ایمراطورلنی ده قالدیرلمشدر .

میشلک فکری مملکتندن اجابی بوسبوتون چیقارمقی ایدی . زیرا بونلرک موجودیتلرنده کی محاذیری کورمش ایدی . فقط موفق اولهمدی . اوروپالیر استانبولی تکرار آلمغه ، ازجه سبجلیتین قرالی بوغازلری کچرک استانبولی ضبط ایتمکه نیتلنوردی . اووقتلر بوغازلر کچلمز برحاله ، وشمیدیکی کچی مستحکم دکلدی . بوغاز آچقیدی ، هرکس کیرمیلوردی ؛ ذاتاً بر بوغازی محافظه قولای بر شمیمیدر ؟... طوب ، طورپیل اولماخنجه بوغاز نصل محافظه اولنه بیلور ؟... شو حاله استانبول تحت تهدیده بولتیوردی . میشل سبجلیتین قرالک تشبیهاتندن قورقدی . اکا قارشی اوصرمده قره دکز ساحلنده اسکله لر ایستین وندیکیلرله اتفاقه قالدی فقط بونلر موافقت ایتدیلر .

جنوملیرله کلنجه : بونلر استانبول قیسنندن چیقارلمش اولدقلرندن غلطیهی اشغال ایتمشلردی . نهایت (میشل) بونلرله بر مقاوله یامغه مجبور اولمشدر . میشلک یابدینی بوایکنچی مقاوله شایان دقتدر . بلکه بومقاوله یی اکاول یازلمش اولان قایتولاسیون عدایده بیلیرز . آندن اول یاییلان مقاوله لردن دهامهم ، بوانلردن دهواضحدر .

بومقاوله موجبنجه : جنوملیر غلطهده اقامت ایده جککلر وکندیلمی طرفندن انتخاب و تعیین اولنان آدملر طرفندن اداره اولنه جقلردی که بونلرمده (قونسولوس) یاخود (قولستانوس) تسمیه ایدرلردی بونلرمده کرک حکومتری طرفندن و کرک کندی آرملرنده تجارندن و ارباب حیثیت و اقتداردن انتخاب اولنوردی . جنوملیرک کندی یینلرنده تحذ ایدن جزا وحقوق ایشلرینی قولستاتولری باقهجفی کی بر جنوملینک یزانس تبعه سنه قارشی ایقاع ایتدیکی

جرمك جزاسنى ده قولستانو تعيين ايدى جكدى . بويله برحان وقو عنده قولستانو اكر انفاذ مجازات اتمز ، عدالتى اجرا ايلز سسه او وقت بيزانس حكومتك مداخليه حق اوله جكدى . فقط بومداخله ده (بو آدمك جزاسنى تعيين ايدى كز) بولنده بر طلب ودعوادن عبارت اوله جكدى .

جنوم ليلر قورصانغله غصب وغارتده بولنورلر ، سائر حكومتلر ك ماللى جنوم مالى ايمش كى ادخاله قالقش يرلر ، قتل نفوس ، تعدى وتجاوزده بولنورلر سه تحرى وتعميلرى وحقارنده كى مجازاتك تحديدي . ماللرندن خسارات واقعه نك تضمينى ينه قولستانويه عائد اوله جكدى . شو قدركه اكر اصل مجرمى بوله مزلر سه قسامه طريقه خسارات واقعه نى بوتون جنوم ليلر تضمين ايدى جكدى .

واقعا بومقاوله نامه يه بيزانس حكومتى لهنده ده بعض شرائط قونمشدى ، از جمله : بيزانس ايسديكى وقت جنوم سفائنى معتدل بر توول ايله استيجار ايدم بيله جك و چاقچليق اوله مق ايچون بعض نظامات تطبيق ايدم بيله جكدى . فقط هر حالده بيزانس حكومتى غلطيه مداخله ايدم بيله جكدى . اوراده كى اهل بدن بيزانس ويركو آله ميه جق ، استحصال اوله جق رسوم قولستانويه عائد اوله جكدى . اكر جنوم لينك بر بيزانس ليدن دعواسى اولور سه واقعا بودعوايه بيزانس محاكمى باق جق ايسده قونسوس طرفدن محاكميه برمامور اعزام ايدم لكجه بودعوى رؤيت اوله ميه جكدى . ايشته بوكون قاپتولا سيونلر ده كوردى كمز [ترجمان] لك اساسى بودر .

ونديككه جنوم آرم سنده بر محاربه ظهور ايدنجه غلطيه هجوم ايتمى ده ملحوظ بولنديغندن محله لر نى سورا ايچنه آلمق ايچون ده مساعده آلديلر . بوصورتله غلطه ؛ قلم سيله ، محافظيه بشقه برحان ، آرى بر ملكت حالى آلدى . بوندن صكره ۱۳۰۴ تاريخنده جنوم ليلر ايمپراطور [ايكنجى آندرومينوس] ايله بر مقاوله ده عقد استديلر ، بشقه امتياز آلديلر . كرك ادخال و كرك اخراج ايدم جكلى ماللر كرك رسمى ويرمه مكه ، صكره كنديلريده كرك رسمى تحصيلنه باشلاديلر . كنديلر ينك بويله جه كرك وضع ايتمى لرلى غلطيه نى بستانون بشقه بر ملكت حاله كتيردى ، وارداتلر زياده لشدى . بيزانس حكومتيله رقابت ايتمكه باشلاديلر . ارباب جرائم ، ارباب جنايات هپ اورا يه ايتجا ايدرلر و آرتق آزاره مزلردى .

احوالك بومركزده جریان ایتمسنه كوره جنوملیرك نائل اولدینی مساعدات شرقده حكومت محلیه نك اك زیاده علیهنده بر معامله و (ایلك قایتولاسیون) عد اولنور . طبیعی هیچ بر حكومت مملكتك بر كوشه سنده بودرجه بر امتیازی بر مساعدینی ابقا ایدمهزیدی . چه فائده كه بومقاوله قایتولاسیونلره اساس اولدی . بر یرده اجنیلرله حكومت محلیه آرمهنده مقاوله یاسیلورسه ایلك نمونه وجهله تنظیمی ایستیرلردی . ملك عثمانیهده دخی بوكا توفیق معامله ایتك ایستیدیلر . اهل صلیب مهاجمانه وسیله اولان قدس شریف واقعا بر آرهلق صلیبیون اله كچمش ایسهده اسلاملر طرفندن استرداد اولمش ایدی .

بناء علیه اورالرده اجنبی قالماش ایدی . فقط طریق تجارت آچیلمش اولدیغندن اسكهلرده بر خیلی تجار بولنوردی . صوك اهل صلیب سفرینی اجرا ایدن فرانسه قرالی طقوزنجی [سن لوئی] ده مصر اوزرینه كچمش ایدی . مغلوبیت اوزرینه دكل ، فقط موفقیات جدیدیه نائل اوله ماخجه مملكتنه عودت ایتدیسهده مصر حكومتندن اجنیلرك اسكندریه و طرابلس شامده اقامت ایدمه بیلملری ایچون بر امتیاز استحصانه موفق اولدی [۱۲۵۲]

طرابلس غرب حاكمی دخی فرانسه قرالی اوچنجی [فلیپ] ایله بویله بر معاهده عقد ایتدی [۱۲۷۰]

[سن لوئی] ۱۶ سنه صكره مسلمانلر اوزرینه تكرار قیام ایدمك تونس اوزرینه یوریش ایسهده مملكتك حین محاصره سنده وبا خسته لغندن وفات ایتمش وخانی [جسور فلیپ] طرفندن محاربهیه دوام اولتاماشدر . اهل صلیك صوك محاربهسی ایشته بودر . دیمك كه ایلك اسلام قایتولاسیونی ۱۲۵۲ تاریخنده مصر سلطانی طرفندن دیکریده ۱۲۷۰ تاریخنده طرابلس غرب حاكمی طرفندن ویرلشدر .

بوامتیازات موجبنجه ملك اسلامیه نك اسكندریه ، طرابلس شام و طرابلس غرب شهرلرنده اجنیلرك اوچ قونسولوسی بولنوردی . بونرك امتیازاتیده عادتاً شرق امتیازلری درجه سنده دكل ایسهده همان اوکا یقین ایدی . آرتق قایتولاسیون بر تعامل حكمنی آلمش اولدیغندن مؤخرأ مصر حكومتی دكیشنبجه [میلادك ۱۵۰۷ . هجرتك ۹۱۳ سنه سنده] مصر سلطانی غاوری طرفندن بر

فرمان دها و بریلره رك مساعدات سابقه تأکید اولمیشدر . نته کیم بو امتیاز سلطان سلیم مرحوم طرفندنده تصدیق ایدلدی .

طرابلس غریبه کی امتیازات دخی مؤخر آ اوراده حاکم اولانلر طرفندن تجدید ایدلدی . و الحاصل ممالك اسلامیه نك هانکی جهتده اجنبیلره مقاوله یابلدی ایسه هپ بو اساس اوزرینه امتیازات آلدیلر . تونس ، فاس و بعض فرقلمه برابر دولت عثمانیه ملککنده بو امتیازاتی حائز اولدیلر . حتی عصر مزده چین و ژاپونیا ایله دخی بو اساسلره توفیقاً معاهده لر عقد ایتدیلر . اسلام اولسون ، اولسون ممالك شرقیده بو امتیازاتك استحصالی بر قاعده اولدی . ايلك سلاطین عظام زماننده دولت ایچون حال حرب (اصل) ایدی . دولت دائماً حرب جائنده بولنیوردی . محاربه آنجق متار کولره براز مدت تأخیر ایدردی . اجنبیلره بر مقاوله ، بر معاهده یابلسه بیله مرخصلر بولوندرمق ، شو شکله تنظیم ایدمك کبی قواعد جاری دکلدی . دولت اجنبیلره اولان بوقیل تعهداتی [فرمان] شککنده یاپاردی . بر امر عالی طرزنده تحریر اولنوردی . الك اول دولمز و ندیکلیره بویله بر فرمان ویردی . بو فرمان موجبنجه چلبی سلطان محمد و ندیک کیلرینك بوغازلردن مروینه مساعده ایدیوردی . آندن صکره خیلی مدت اجنبیلره فرمان ویرلمش ایدی . وقتا که سلطان محمد ثانی استانبولی فتح ایتدی ، غلطه ده کی جنوویلر ییزانسله برلشمه مشلر ، بزه قارشی محاربه ایتمه مشلر بی طرف قالمشلردی . کرچه شمدی بسبتون اسکی شکلی غائب ایتمش ایسه ده غلطه ؛ سور و قامه داخلنده منتقام بر مملکت اولمش ایدی . ییزانس اورایه عسکر قویامدی . بناء علیه عثمانیلر ایچون اوجهندن حرکات عسکریه قولایلاشمشدی . اگر ییزانسلر غلطه قلعه لرینده عسکر اقامه ایده یلسه ایدیلر طولمه بانجه دن خلیجه کمی یکچرمك مشکل اوله جقدی .

بناء علیه جنوویلردن دولت بر درجه یه قدر مظاهرت کورمش اولدیفندن حضرت فاتح آنلرک مؤسس اولان اداره لرینی رسماً طابینام قلمه برابر کندی حاللرنده مملکتلرینده اوطورملرینه مساعده ایله مشدر . مع مافیه بومساعده ایله آنلرک شرق ایمپراطورلردن استحصال ایتمش اولدقلری امتیازات ایفا ایدلمش دکل ایدی ؛ آرتق او مقاولاتك هیچ حکمی قالماش ایدی . مثلاً کرکتری

بالطبع دوام ایده مزدی ، فقط بو مساعده مبنی بعض امتیازات ینه فعلاً دوام ایتش مثلاً بر دعوی ظهورنده قونسلسلرینک برابر بولنسنه ایلشمه مشدر . شو حالده دولت آنلره طوغریدن طوغری به مداخله ایتوردی (کندی حاللرند اوطور مق) تعبیری تحف بر سوزدر .

(کندی حاللرند اوطوردجه بونلره ایلیشمه ! ممانعت اولونیه !) ... اوله یا ! بر قاج اجنبی کلشدر ، تجارت ایدیورلر ، یاره قزانیورلر ، راحت اوطورسونلر . بزم معاهدات قدیمه مزى اوقورسه کز — واقعه بالاخره اشو تعبیرات دکیشیورسده — وریلان فرمانلرک هیچ اوله بر حرمت ویا قورقو حسلرینه تابع اولمادیفی کوررسکز ، حتی بو فرمانلر طرف حکمذاریدن امرایه خطاباً وریلیور ، امرای قوللرم بونلره ایلیشمه — سونلر صورتمده یازیلوردی .

حالبوکه زمانزده بو سوزلردن اجنبیلرک کویا هیچ بر قانونه تابع اولمجهنی معناسنی چیقارمشلر . حالبوکه بو عبارت لردن — یوقاریده سویلدیکمز وجهله — آ کلاشیلان معنی : تجارت ایچون ، یاره قزانمق ایچون کلن بر قاج اجنبینک نه اهمیتی وار ، نه بز اونلره قاریشم . نه اونلر بزم ؛ وارسونلر کندی آیینلرنجه راحتلرینه باقسونلر ، تجارت ایتسونلردن بشقه برشی دکدر .

سلطان سلیمان قانونی به قدر حال بویه دوام ایتش . دولت اجنبیلره ایلیشمه مش ، اویلردن بر شی ایسته مش ، حتی سلطان سلیم زمانده هنوز یکی ویرلش اولان غلورینک فرمانی مشارالیه حضرتلری طرفندن اون ایکی سنه صکره مصر ایچون ایقا اولنمشدر . کذلک سلطنت سنه (طرابلس غرب) و (تونس) ی اشغال ایدنجه اوراده کی حالی ایقا ایتمشدر .

ذاتاً اجنبینک ده مقداری چوق دکل ، موجود اولانلردن دولتی ازعاج ایده جک برشی چیقماوردی . قونسلسلرندن ده بر سو ، استعمال کورلیوردی که دولت اونلره مشغول اولسون .